

וקראת לשבת עונג

אלון מרן בפאך באקאפ ובסולא פלאו

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לענין שאול בן סלביה זצ"ל | לענין אסתר מישה בת זהירה עליה | לענין צחק בן מישת אסתר עליה | לענין שמעון בן חבובה עליה | לענין רחל שגח בה מנורה עליה

לענין מרן הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל, מרן הגאון ר' ירחמיאל גרשון בן מרים זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חבובה זצוק"ל, ר' אברהם בן אסתר ע"ה

גליון מס' 712
נצבים וילך
כ"ג אלול התשפ"ג

לאורו נלך

קווים מדרמות המופלאה של מרן מלכא, רבני עובדיה יוסף זצוק"ל

"היה זה לפני עשור ויותר. למדנו יחד בבית מדרש ספרדי אי שם", מספר תלמיד חכם אחד. "לפתע, כבה האור, המסך ירד, ו'מרן' הופיע על הקיר כולו. היה זה אז מחזה בלתי מצוי עוד. נשארנו. מרן דיבר, עבר ממעשה להלכה, ממוסר לגמרא. פלפל בנושא כלשהו, הביא ראשון, ראשון, פוסק אחר פוסק.

ואז, החברותא, הזדקף. 'ראיתי השבוע ב'פני אריה החי' שרבי חיים לייב סטאוויסקר כתב על זה, אמר בפנים של ניצחון, 'אבל את זה', הוסיף בלחשיה, 'מסתמא הרב עובדיה כבר לא יודע, זהו ספר ליטאי לא כל כך מצוי'.

עוד הוא מלחשש, מרן משיר את עיניו על העולם כולו - 'וראיתי בספר פני אריה החי...' הייתה זו הפעם האחרונה שהעזנו לחשוב שיש מה ש'הרב עובדיה' לא יודע'.

הכל הוא ידע, גם ספרי מחברי זמנינו, כפי שיעידו הסיפורים הבאים: "באחת השבתות, הוזמן מרן ע"י אחד הרבנים לשמש כסנדק בברית לבנו שנערכה בישיבה בירושלים. הברית הייתה בשבת ויש נידון הלכתי לגבי השימוש באחד מכלי המילה, שמרן כתב בתשובותיו להתיר את השימוש בו בשבת. במהלך הברית, קם יהודי נכבד והדור פנים וסנט במוהל, מדוע הוא משתמש בכלי ההוא בשבת. אך מרן יצא להגנתו, ואמר למוהל שלא יתייחס לדברים של אותו אדם, וימשיך לעשות כהרגלו,

לאחר הברית, ליווה אבי הבן את מרן. הוא התנצל ונקב את שמו של אותו נכבד שסנט במוהל, וציין כי הוא רב פלוני ששמו כך וכך. כששמע אבא את שמו של אותו רב, אמר מיד בפליאה: 'והרי הוא עצמו כתב ספר, שבו מתייחס גם לשימוש באותו כלי בשבת, והוא עצמו כותב על כך להיתר, ואף אני כשכתבתי את התשובה בספרי 'ביע אומר, ציינתי את ספרו של הרב'.

מיד רץ אבי הבן וסיפר לרב ההוא את דבריו של מרן, הרב היה כל כך מופתע שמרן בקי בספרו שלו, אף יותר ממנו, עצמו שחיבר את הספר, ואישר כי אכן הוא כתב על כך להיתר.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א

אין חכם כבעל נסיון

"למה, למה נהיה כאותו שיח' כסיל?", היה הגאון רבי שמעון אגסי זצ"ל מבגדד קורא בנהמת ליבו.

מהו המעשה בשיח' הכסיל? כך מסופר בספר "אבותינו סיפרו לנו" על סדר סליחות: מעשה בשיח' נכבד בכפר נידח, כמלך בגדוד היה. נשיו לו שפחות, צאצאיו משרתים, עובדים בשדות ורועים במרעה. יום אחד שלח מושל הכפר, שמתקרב מועד תשלום המס למלך. צחק הכפרי צחוק גדול: "מה לי ולמלך? הוא מתגורר בעיר הבירה, ואני המלך כאן באוהלי, שליט כל יכול בביתי ובאחוזתי! יהיו לו למלך אוצרות ממלכתו, ואני אשמור את כספי לעצמי!".

אמרו לו שכניו ומכריו: "אל תתגרה בַּנְשׁוֹת! גדול הוא המלך ורב כח, אין מספר לגודי צבאיו!".

צחק ואמר: "הבלים! המדבר הוא ממלכתנו, אין להם דריסת רגל בו! מועד התשלום קרב ובא, והכל מיהרו לסלק את חובם. רק השיח' עומד במריו, התמיד בסירובו.

עבר המועד, ומאומה לא אירע. צחק ולעג לכל שכניו ומכריו: "הרואים אתם מי צדק? כמה סכלים הייתם ששילמתם את המס! מה לכם ולמלך ולמיסיו?! נבוכו ומשכו בכתפיהם: מי יודע, אולי הצדק איתו, אולי הזדרזו ושילמו בלא צורך... חלף שבוע, חלפו שבועיים, ופלוגת חיילים הופיעה. קיבלו מהמושל את רשימת המשלמים ואת שמו של המשתמט, ושמו פניהם לאוהלו. ציוו להביאו, הכפישו כבודו לעיני נשיו וצאצאיו, וציווהו לערוך לפנייהם סעודה. טבח כבש וערך כירה, ושירת לפנייהם כעבד נרצע. הורוהו להאכיל ולהשקות את סוסיהם. ועשו באוהלו כבתוך שלהם: לקחו, רמסו, השחיתו, עלבו, גערו, היכו, ולא הלכו בטרם שקל לידיהם את הכסף במלואו: דמי המס, בתוספת קנס...

נדו לו כל בני הכפר: מה הועיל בהתרברבותו? מהמס - לא חמק, ואף שילם קנס, ולא עוד אלא שהפכו כבודו לעפר, עלבו בו ללא רחם, אף השחיתו וחמסו, והפכוהו למשל ולשנינה... ואיה הדר גאונו?! איה הכרזתו כי מלך הוא באחוזתו?! מה הועילה לו התחמכותו?! כמה הפסיד בהתרברבותו!

והנמשל: מה ה' אלקינו דורש מעימנו? כי אם ליראה אותו. ואם חטאנו, שנשוב לפניו בתשובה בימי התשובה. זריזים מקדימים ומשלמים חובם, שבים בתשובה וזוכים בדין, לשנה טובה. אבל יש חלילה המתחכמים. "מה לנו ולמלך" הם אומרים. הוא - בשמים הכין כסאו, ואנו השליטים על גורלנו פה.

ואז, רחמנא ליצלן, מגיעים השלוחים וחיילים רבים ונאמנים - רעים בשליחותם. באים לגבות את החוב, להשיבנו בתשובה. ולא יהיה מנוס, לא תהיה ברירה - סופנו לשוב, בטוב או ברע! הדברים מפורשים בתורה, בפרשת התוכחה. וכך נקרא השבוע בתורה: "וחרה אפי בו ביום ההוא, ועזבתים, והסתרתני פני מהם, והיה לאכול, ומצאוהו רעות רבות וצרות - ואמר ביום ההוא: הלא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה!"

אז מדוע לחכות? מדוע להמתין? מדוע לא לשלם מיד, לשוב מבעוד מועד, ולחסוך את כל הצער והמכאוב?

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו" (ל, יב).

פעם, הבחין ה"חפץ חיים" בעשיר אחד ממיודעיו, שלבש בחורף פרווה יפה ויקרה מאד. שאלו ה"חפץ חיים" למחיר הפרווה ואם היא מחממת ומחזיקה מעמד יותר מאחרות. הסביר לו העשיר, שהפרווה עלתה לו למעלה מאלף רובל, ואם כי פרות וכבשים הוא זול לאין ערוך, וכמו כן יותר מחמם ומחזיק מעמד, בכל זאת העדיף לשלם מחיר רב שכזה בגלל נדירותו של העור, שהוא של חיה יקרת מציאות, שאינה מצויה אלא במספר מצומצם, ובמקום אחד בעולם כולו, באיזו פינה נדחת באפריקה. התרגש ה"חפץ חיים" למשמע הדברים ואמר: שומעים אתם את מוסר ההשכל שבדבר?!

הרי זה יודע, שישנם עולמות ללא שיעור ומספר, עד שכדור הארץ מתואר בספרי המחקר כגרגיר חול, בהשוואה לכלל הבריאה. אולם המקום היחידי שבו אפשר לרכוש ידיעות התורה ומעשים טובים, אינו אלא העולם הזה! טעות מרה היא לחשוב, ששם בעולמות העליונים תתכן אפשרות ללמוד משהו! זאת ודאי שלא! אפשרות כזו אינה קיימת אלא כאן ועכשיו!

זוהי כוונת הכתוב: "לא בשמים היא". כי מרגע שהתורה ניתנה בעולם הזה, בלתי אפשרי להשיגה אלא כאן בעולם הקטן. ומי שהתעצל ללמוד או לא זכה להשיג חלק בתורה, בזמן הקצר של שהותו בעולם הזה, איבד את האפשרות לעולם ועד. אם התורה היא אוצר נדיר שכזה, והזמן לרכישתה הוא כה קצר, איך ירשה אדם לעצמו להזניחה? קונן ה"חפץ חיים" ופרץ בבכי...

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו" (ל, יד).

במדרש תנא דבי אליהו זוטא (פרשה יד) מסופר: פעם אחת היה אליהו הנביא עובר ממקום למקום ומצא אדם אחד שהיה מתלוצץ ומלעיג בדברים.

בני – אמר לו אליהו הנביא – מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום המשפט?

רבי – ענה האיש – יש לי דברים שאשיב לאבי שבשמים, אומר לו: בינה ודעה לא ניתנו לי מן השמים!

מה מלאכתך? שאל אותו אליהו הנביא.

צייד אני! השיב האיש.

ומי לימד אותך – שאל אליהו את האיש – שתביא פשתן ותארוג ממנו מצודות ותשליכנו לים ותעלה דגים מן הים?

בינה ודעה ניתנו בי מן השמים לצוד חיות ודגים, השיב האיש.

אם כך – אמר אליהו הנביא – ומה להשליך מצודות ולהעלות דגים מן הים ניתנו בך בינה ודיעה, דברי תורה שכתוב בה: "כי קרוב אליך הדבר מאד" לא ניתנו בך להבין?

מיד היה מתאנח אותו צייד והיה מרים את קולו ובוכה!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

מצוה, שיא האושר!

"החפץ חיים" פתח במשל: אדם הלך על שפת הנהר, ראה נער נסחף במערבולת, קפץ למים, משה אותו, והציל את חייו.

התברר, שהציל את בן המלך.

הכיר לו המלך טובה, והורה שיכניסוהו לאוצר המלוכה ליום תמים. כל מה שיקח, יהיה שלו. וכך היה, יצא בשקים גדושים אבנים טובות ומרגליות, חפצי אמנות ושכיות חמדה, והיה לעשיר מופלג.

בנה חווילה רחבת ידיים בלב המטרופולין, היה לסוחר מצליח ולמקובל בכל טרקליני החברה הגבוהה, השיא צאצאיו עם בני האצולה, ובכל שנה ערך משתה למכריו ביום בו זרח מזלו והאירה שמש הצלחתו.

פעם, בעת המשתה, כטוב לבו ביין, שאל את הנאספים: "אמרו נא לי, מה היה היום המאושר בחיי?"

ניחשו: "יום חנוכת הבית?". ארמון זוטא, שמעטים כמוהו ליופי והדר! אחרים אמרו: "יום נישואיך? יום נישואי ילדיך? היום בו הוכרת בתואר אצילות?"

שלל את כל התשובות.

אכן, כולם ימים טובים ושמחים, אבל היום המאושר בחיי, גילה, היה היום בו בילה במרתפי אוצרות המלוכה.

אמנם, כל היום עמל בפרך. בקדחתנות, בלי הפוגה, לא אכל ולא שתה – אבל ידע שבכל רגע מוסיף הוא עושר על עושרו ומגדיל הונו. הנה עוד מחרזות פנינים, הנה עוד צרור יהלומים, הנה עוד שכיות חמדה, חפץ אומנות...

האמת היא, אמר ה"חפץ חיים", שכך צריכה להיות הרגשתנו בקיום המצוות, שהרי "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא!" – אלא שאין לנו לב להבין זאת, ושכל להכיר בכך.

אילו כך חשנו, לא היה מאושר מאיתנו בשעה של לימוד תורה, בה כל מילה מרובבות המילים הנלמדות ערכה רב מכל תרי"ג המצוות גם יחד.

אבל כאשר ה' יתברך יסיר את אטימות הלב מאיתנו, ויקים בנו מקרא שכתוב: "ומל ה' אלקיך את לבבך... לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך – למען חיך!"

או אז נכיר ונרגיש ביקרת החיים, נשמח בכל רגע של קיום המצוות ולימוד התורה כעל כל הון, "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים", "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!"...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

הכל מתחיל

מהבית (ב)

בית בריא הוא בית שמעניק ביטחון.

הבית הוא מקור הכוח לכל החיים. ילדים החשופים לוויכוחים, ילדים הרואים את הוריהם מושפלים - מוגישים חסרי אונים. הם מפוחדים ודואגים כשהם בבית, ויותר מכך כשהם מחוצה לו. הם הופכים לילדים חרדתיים. הם חיים בפחד, אולי כבר מחר הבית מתפרק, ומה יהיה אתם וכו'... הם לא נרדמים בלילות, והדברים משפיעים ישירות על ההישגים הלימודיים שלהם. ילדים הגדלים באווירה של מריבות, לוקחים את האשמה עליהם. הם בטוחים כי שלום הבית הופר בגללם, בגלל הוראה שניתנה להם על ידי אחד הצדדים. ילד החש אשמה כזו - מתרסק מבפנים. הוא אינו מבין, שהוויכוח היה קורה בכל מקרה, אם לא בגללו אז בגלל משהו אחר. בנוסף לכך, ילדים כאלו חיים בפוסט טראומה. הם דרוכים, אינם יודעים מתי יבוא הפיצוץ הבא. ילד החי בפחד מתמיד, בחוסר ודאות, עלול לפתח חרדות לכל החיים. בהמשך, רואים צלקות

בנפש, ואי אפשר לדעת מתי הן תתראנה, אם בכלל. נדגיש, שצלקות מהבית הן הצלקות העמוקות ביותר. פגיעה מסוג הזה, המתרחשת בגלל האווירה בבית, גורמת לילד סבל יותר מכל פגיעה אחרת שהתרחשה בחוץ. בית בריא הוא בית שמעניק מעמד וכבוד. ילד אוהב לשייך את עצמו אל הבית. בית שאין בו שלום - הוא גורם מבייש; מתיבישים מהשכנים, פוחדים להביא חברים, נמנעים מלהזמין בני דודים, כך נהרסים המעגלים המשפחתיים והחברתיים הרחבים. כך שהנזק לא מסתיים רק באווירה השלילית שבתוך הבית בזמן הוויכוח, יש מעגלים רחבים של השלכות שליליות.

לסיום, מילת חיזוק: אומרים בשם גדולים, כי בית שבו אחד הצדדים מקריב למען השלום, הוא בית שמגדל ילדים מיוחדים. השכר הוא בעולם הזה! לפעמים זה אחד ההורים, שלקח על עצמו את המשימה, ולפעמים זה שני הורים, כל אחד בתורו. אם נדע, כי שאנו שותקים ומתגברים, למען הילדים, אנחנו זוכים בנחת בעולם הזה - נקבל כוח רב להתמודד, ולהרגיע את הדחף הפנימי להוכיח ולהתווכח. אם נבין, שלטווח הארוך הנזק הוא לאין שיעור, ומנגד השכר שווה הכול - נקבל כלים להצליח.